

Аналітичний огляд · жовтень 2026

Тенденції ціни та собівартості вирощування ягід в період 2020–26 років в Україні

Експортні та ринкові ціни, курс гривні, вхідні витрати
і модельна оцінка собівартості малини

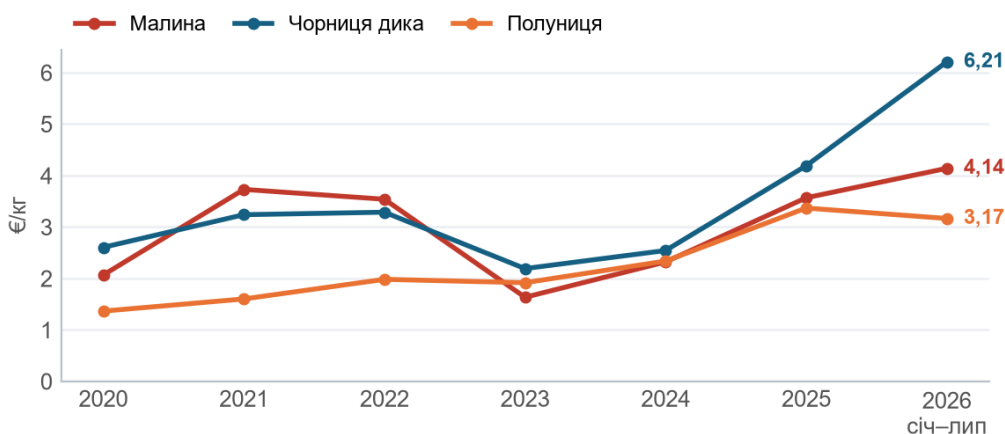
Основні висновки

- Експортні ціни на українські заморожені ягоди у 2025–2026 рр. перевищили рівень 2021 р.: малина — на 11%, дика чорниця — на 92%. Після вирахування інфляції в єврозоні ціна малини залишається на 9% нижчою за рівень 2021 р., ціна дикої чорниці — на 57% вищою.
- Курс євро до гривні за 2020–2026 рр. зріс на 67%, тому гривневий вираз експортних цін зростає швидше, ніж ціна в євро.
- Вхідні витрати за 2021–2026 рр. зростали швидше, ніж експортна ціна малини у гривні (+77%): найбільше подорожчали пальне та оплата праці (середня зарплата +109%).
- За модельною оцінкою, собівартість утримання 1 га малини за сталих норм витрат зростає вдвічі; понад половину приросту дала оплата праці. У цінах 2021 р. зростання становить близько 12%.

1. Експортні ціни

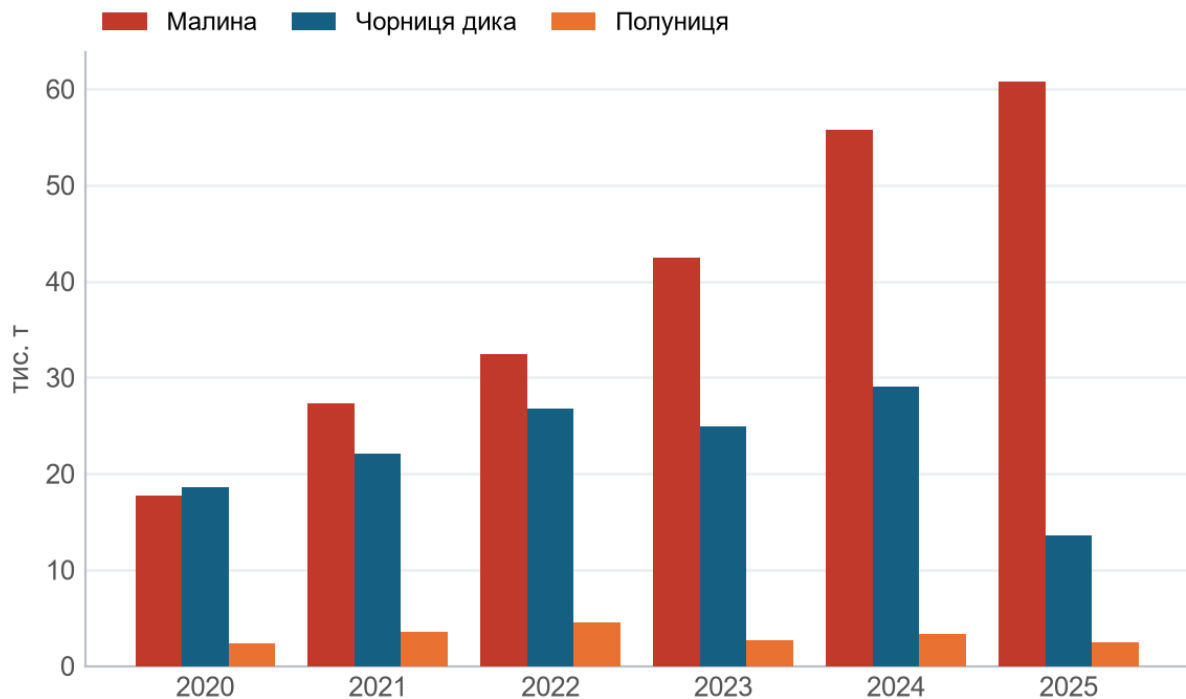
Основним ринком збуту для українських заморожених ягід є Європейський Союз, тому експортні ціни наведено за митною статистикою країн ЄС щодо імпорту з України. Ціна розрахована як вартість поставок, поділена на їх обсяг.

Рис. 1. Середня експортна ціна заморожених ягід, €/кг

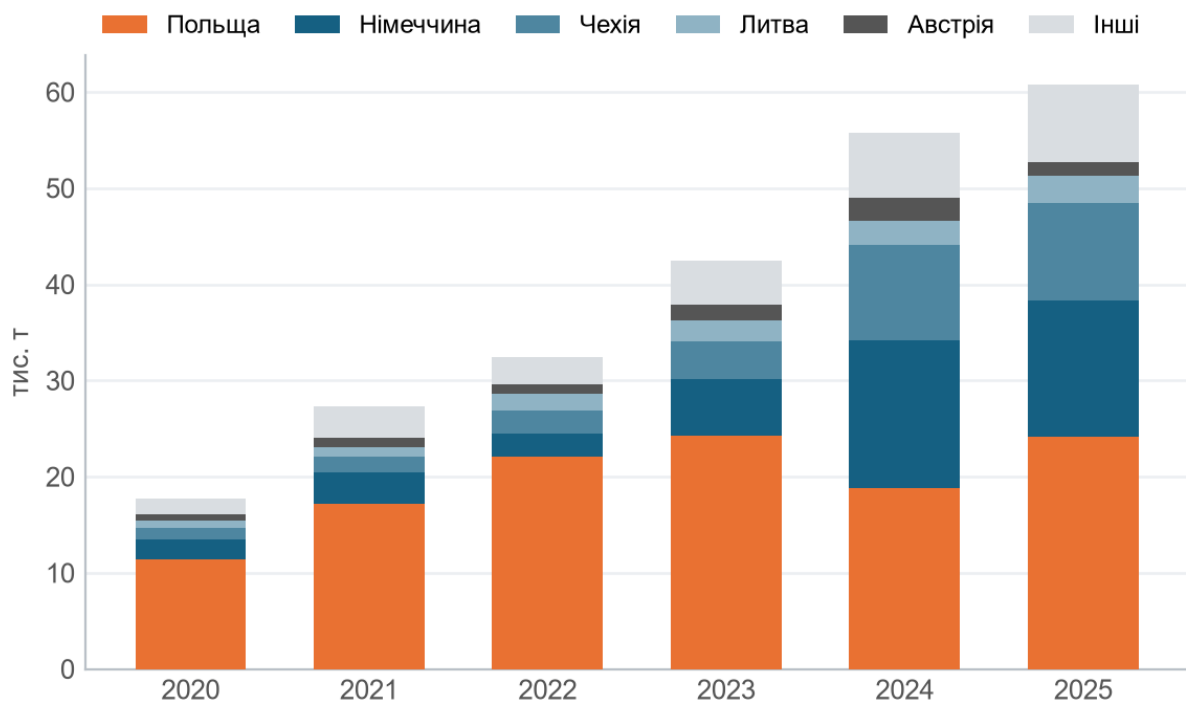
Джерело: Eurostat Comext (DS-045409), імпорт країн ЄС з України; коди КН 0811 20 31, 0811 90 50, 0811 10. 2026 р. — січень–липень.

Ціна малини після 3,73 €/кг у 2021 р. знизилася до 1,63 €/кг у 2023 р. і відтоді зростала: 3,57 €/кг у 2025 р. та 4,14 €/кг у січні–липні 2026 р. Дика чорниця подорожчала з 2,54 €/кг у 2024 р. до 6,21 €/кг у 2026 р., полуниця — з 2,34 до 3,17 €/кг.

Рис. 2. Обсяг експорту заморожених ягід до ЄС, тис. т

Джерело: Eurostat Comext (DS-045409), ті самі коди КН. Повні календарні роки.

Обсяг експорту малини зростає щороку — з 17,7 тис. т у 2020 р. до 60,7 тис. т у 2025 р., зокрема й у 2023 р., коли ціна була найнижчою. Експорт дикої чорниці у 2025 р. скоротився до 13,6 тис. т проти 29,0 тис. т роком раніше.

Рис. 3. Експорт малини замороженої за країнами ЄС, тис. т

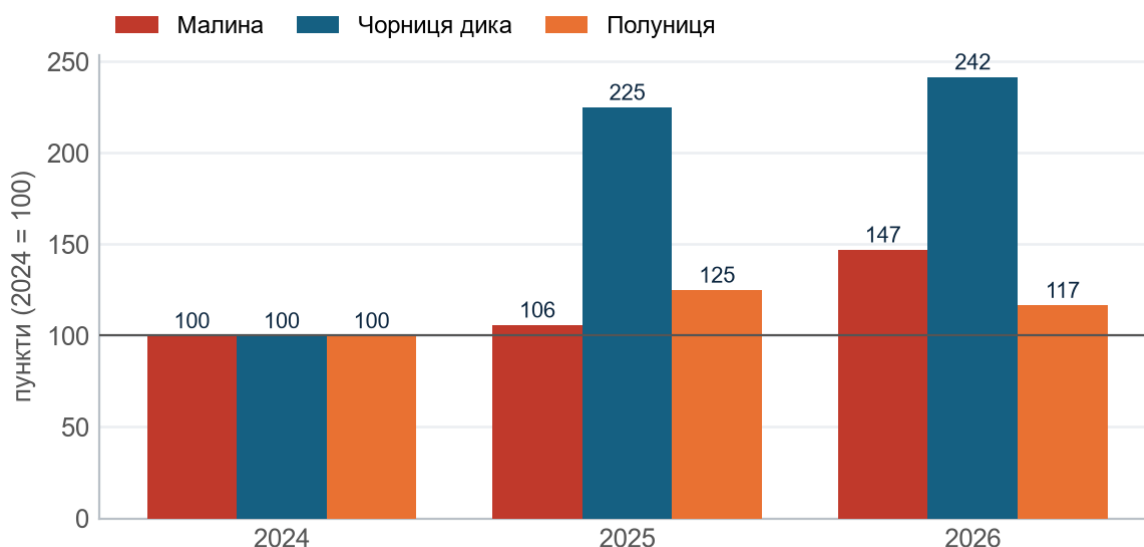
Джерело: Eurostat Comext (DS-045409), код КН 0811 20 31. Повні календарні роки.

За 2020–2025 рр. на Польщу припало близько половини експорту малини до ЄС, на Німеччину — 18%, на Чехію — 12%.

2. Ціни внутрішнього ринку

Ціни свіжої ягоди вітчизняного виробництва подано в пунктах (2024 = 100): ряд ґрунтується на вибіркового ринкового моніторингу і придатний для оцінки динаміки, а не рівня цін.

Рис. 4. Ціни свіжої вітчизняної ягоди в сезон, пункти (2024 = 100)

Джерело: ринковий моніторинг цін на оптово-роздрібному ринку Києва; медіана за сезон.

Порівняно з 2024 р. ціна малини у 2026 р. вища на 47%, дикої чорниці — у 2,4 раза, полуниці — на 17%.

3. Курс гривні

Експортна виручка надходить у євро, а більшість витрат господарств сплачується у гривні. За незмінної ціни в євро гривнева виручка змінюється пропорційно курсу.

Рис. 5. Офіційний курс гривні до євро, грн за 1 €

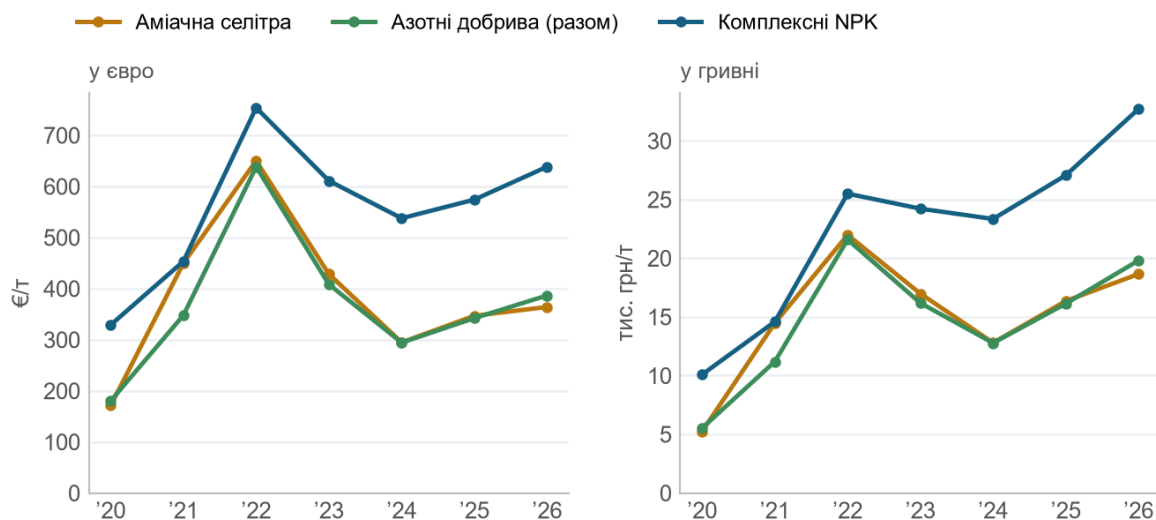
Джерело: Національний банк України. 2026 р. — січень–вересень.

Середньорічний курс зріс з 30,7 грн/€ у 2020 р. до 51,2 грн/€ у 2026 р., тобто на 67%.

4. Вхідні витрати

Ціни добрив наведено за статистикою експорту країн ЄС в Україну — це фактична вартість поставок на кордоні.

Рис. 6. Ціна мінеральних добрив, імпортованих з ЄС

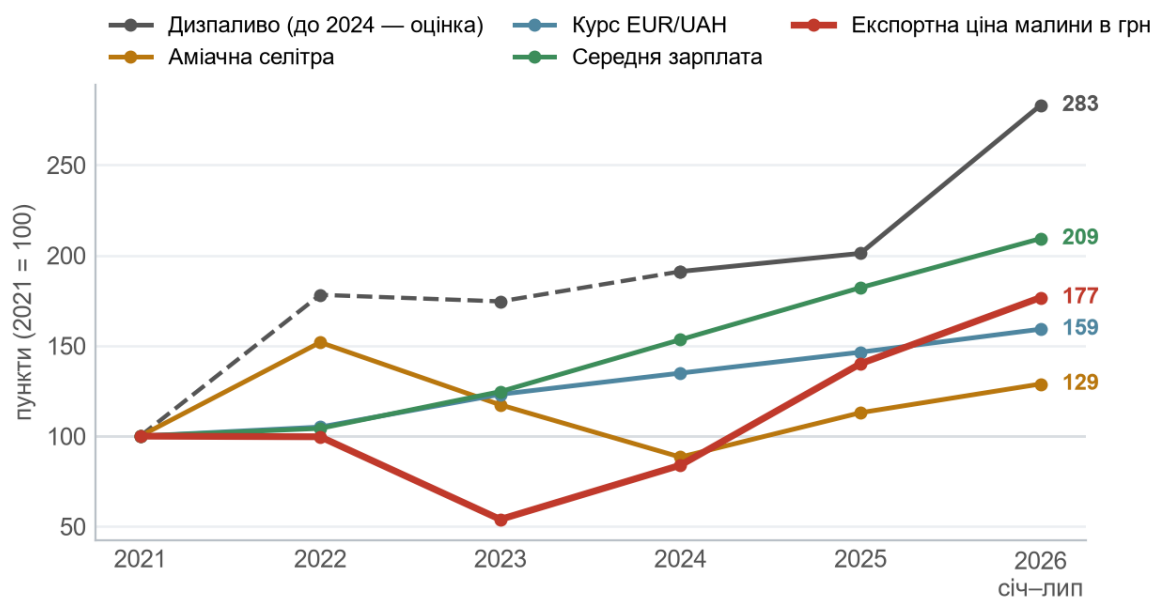

Джерело: Eurostat Comext (DS-045409), експорт країн ЄС в Україну, група КН 31; перерахунок у гривню за середньорічним курсом НБУ. 2026 р. — січень–липень.

У євро азотні добрива подешевшали від максимуму 2022 р. (аміачна селітра — 650 €/т) до 295 €/т у 2024 р. і подорожчали до 364 €/т у 2026 р. У гривні ціна комплексних добрив NPK у 2026 р. є найвищою за весь період.

На рис. 7 основні статті витрат порівняно з експортною ціною малини, перерахованою у гривню; усі ряди зведено до рівня 2021 р.

Рис. 7. Вхідні витрати та експортна ціна малини у гривні, пункти (2021 = 100)

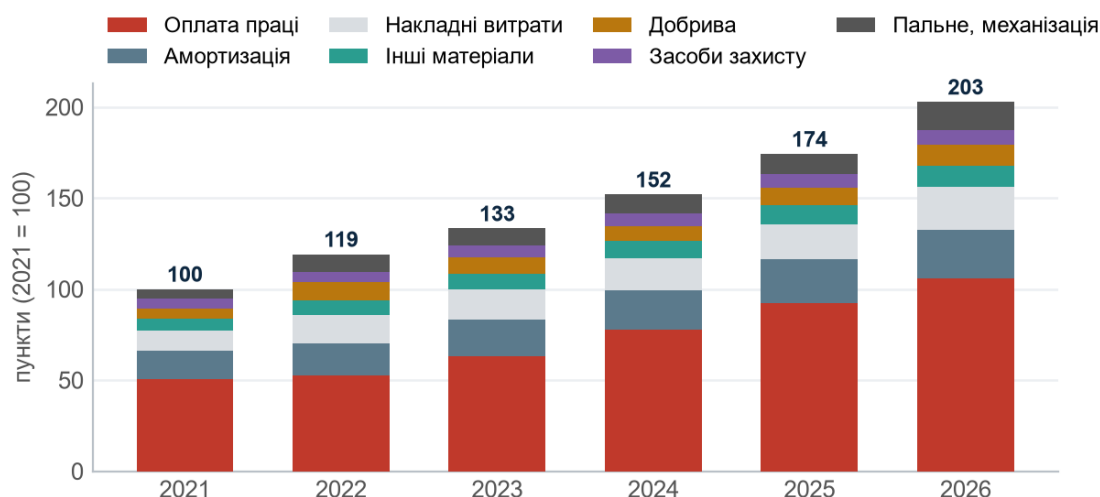
Джерело: дизпаливо — index.minfin.com.ua (2024–2026), 2021–2023 — оцінка за відкритими ринковими даними; аміачна селітра та ціна малини — Eurostat Comext × курс НБУ; середня заробітна плата — Держстат; курс — НБУ.

За 2021–2026 рр. дизпаливо подорожчало майже втричі, середня заробітна плата зросла на 109%, курс євро — на 59%, аміачна селітра у гривні — на 29%. Експортна ціна малини у гривні зросла на 77%. У 2023 р. її індекс (54) був нижчим за індекси всіх наведених статей витрат.

5. Собівартість вирощування малини: модельна оцінка

Врожайність ягід суттєво залежить від погодних умов, тому собівартість у розрахунку на кілограм коливається з року в рік незалежно від цін на ресурси. Щоб виокремити саме цінову складову, використано модель зі сталими натуральними нормами витрат на 1 га: кожна стаття витрат змінюється відповідно до ціни свого ресурсу, а обсяги ресурсів і врожай залишаються незмінними. Структуру витрат узято з рецензованого дослідження українських господарств; результат подано в пунктах (2021 = 100).

Рис. 8. Собівартість утримання 1 га малини за сталих норм витрат, пункти (2021 = 100)

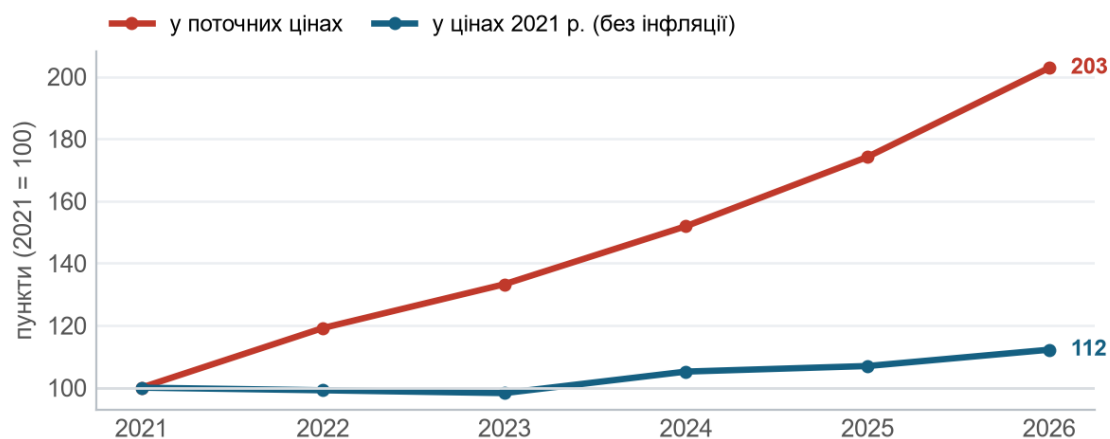
Джерело: модель АЯУ; структура витрат — Wróblewska, Pawlak, Paszko (2019), *Journal of Horticultural Research* 27(2); цінові ряди — Eurostat Comext, НБУ, Держстат, index.minfin.com.ua.

Собівартість зросла до 203 пунктів у 2026 р. Із 103 пунктів приросту 55 припадає на оплату праці, 13 — на накладні витрати, 11 — на амортизацію, 10 — на пальне та механізацію, 6 — на добрива, 8 — на засоби захисту та інші матеріали.

6. Зміна цін і витрат з урахуванням інфляції

Наведені вище показники є номінальними. Для оцінки реальної зміни гривневі ряди скориговано на індекс споживчих цін України, ряди в євро — на індекс споживчих цін еврозони.

Рис. 9. Собівартість утримання 1 га малини, пункти (2021 = 100)

Джерело: модель АЯУ (рис. 8); індекс споживчих цін України — Світовий банк, 2026 р. — прогноз НБУ.

У цінах 2021 р. собівартість зросла на 12%. Реальна середня заробітна плата за той самий період зросла на 16%.

Рис. 10. Експортна ціна заморожених ягід, пункти (2021 = 100)

Джерело: Eurostat Comext (DS-045409); індекс споживчих цін єврозони (HICP) — Eurostat, 2026 р. — оцінка. 2026 р. — січень–липень.

У євро 2021 р. експортна ціна малини у 2026 р. становить 91 пункт, дикої чорниці — 157 пунктів.

7. Висновки

Номінальне зростання цін на українські ягоди за 2021–2026 рр. значною мірою відображає девальвацію гривні та загальну інфляцію. Експортна ціна малини у 2026 р. вища за рівень 2021 р. у поточних євро, але нижча — в реальному вимірі. Реальне зростання експортної ціни спостерігається лише для дикої чорниці на тлі скорочення обсягів її експорту.

Витрати на вирощування за цей період зростали швидше, ніж експортна ціна малини у гривні: модельна собівартість 1 га подвоїлася, тоді як ціна зросла на 77%. Найбільший внесок у зростання собівартості дає оплата праці, що відповідає її частці у структурі витрат (понад половину) з огляду на ручний збір ягід.

Методика та джерела. Експортні ціни та обсяги — Eurostat Comext (DS-045409), дзеркальні дані: імпорт країн ЄС з України; ціна = вартість / обсяг; дані доступні до липня 2026 р. Лохину не включено: окремого товарного коду для неї немає, а ринкова вибірка цін нестабільна. Ціни внутрішнього ринку — вибіркового моніторингу одного ринку, тому подано лише як індекс. Модель собівартості: частки статей витрат — за даними обстеження українських господарств 2015–2017 рр. (Wróblewska та ін., 2019), прийняті сталими; індекси статей — оплата праці: середня заробітна плата (Держстат); добрива: Comext × курс; паливо: дизпаливо; засоби захисту: курс; амортизація: курс та ІСЦ; накладні та інші витрати: паливо та ІСЦ. Модель показує відносну зміну собівартості за сталих норм витрат і врожаю, а не собівартість конкретного господарства. Дефлятори: ІСЦ України (Світовий банк, середньорічний; 2026 р. — прогноз НБУ), HICP єврозони (Eurostat, prc_hicp_aind; 2026 р. — оцінка). Показники 2026 р. є попередніми.